

Verkkopalvelu-
ehdot muuttuvat

Sähkö liikuttaa
rekisteröitäviä
autoja

Kynttilä
rauhoittaa mieltä

Trimmereillä
parta siistiksi

Nyt on aika tarkastaa lämmityslaitteet

» sivu 2–3

Nyt on aika tarkastaa ja kunnostaa LÄMMITYS- JÄRJESTELMÄ

Kaikkien lämmitykseen tai ilmastointiin liittyvien järjestelmien kunto on järkevää varmistaa jo nyt syksyllä. Näin vältetään ikäviltä yllätyksiltä, kun lämmitystä toden teolla tarvitaan. Kunnossa olevat ja hyvin säädetyt järjestelmät säästävät myös energiaa ja talvesta selvittää kustannustehokkaasti ilman huolia.

Syksyn tulo ja ilmojen viilentyminen voi tuoda nousupaineita sähkön ja kaukolämmön hintoihin. Ainakin niiden kulutus kasvaa. Hyvin huolletut ja säädetyt laitteet sekä toimiva automatiikka eivät tuhlaa energiaa lämmityksessä ja ilmastoinnissa. Toimivuudesta saadaan suurimmat säästöt kotiin talvikaudella.

Miten meillä huolletaan ja uusitaan lämmitysjärjestelmiä? Kysytäänpä Motivan asiantuntijan, **Minna Tolvasen** mielipidettä.

– Parannettavaa löytyy varmasti. Lämmityslaitteistoja uusitaan lähinnä nykyisten lämmityslaitteistojen teknisen käyttöiän lähestyessä loppuaan tai hieman sen jälkeen. Toisaalta siinä vaiheessa moni kiinnittää erityistä huomiota uuden lämmityslaitteiston energiatehokkuuteen tai voi vaihtaa lämmitystavan täysin uuteen energiatehokkaampaan vaihtoehtoon, kertoo Tolvanen.

Tietoisuutta LVI-laitteistojen energiatehokkuudesta ja huolloista pyritään lisäämään Talotekniikan viestintäfoorumin kautta, jossa on mukana useita asu-

misen ja talotekniikan keskeisiä tahoja.

Viestintäfoorumin työn perustana ovat rakennusten energiatehokkuusdirektiivin artikkelit 14 ja 15, joissa määrätään lämmitys, ilmanvaihto- ja ilmastointijärjestelmien tarkastuksista. Suomessa artikkelit toimeenpannaan vaihtoehtoisilla toimilla.

Miten tottua taas viileämpään?

– Syksyllä säiden viileessä kroppa voi kaivata lämmintä huonelämpötilaa, mutta kun väki tottuu viileyteen, voidaan sisälämpötilaa vähitellen hieman alentaa, toteaa Tolvanen. Huonelämpötilan laskemisen säästövaikutus paranee samaa tahtia energiahintojen nousun ja ilmojen viilenemisen kanssa.

Kiinteistön ylläpito on tehokasta, kun kaikkien laitteiden ja järjestelmien toiminta varmistetaan jo syksyn aikana, jolloin talvi ei tuo mukanaan kalliita yllätyksiä, kun laitteet toimivat kuten pitääkin.

– Suosittelen tarkistamaan esimerkiksi hybridilämmityksen automaattikan toiminnan jo ensimmäisillä pikku-

pakkasilla. Samoin on syytä varmistaa spot-sähköä eli pörssisähköä seuraavan automaation ja tarpeenmukaisen ilmanvaihdon säädön toiminta, Tolvanen muistuttaa.

Kunnossa ja automatiikassa vaihtelua

Lämmitysjärjestelmien kunnossa ja automatiikassa on paljon vaihtelua talokohtaisesti niin omakotitaloissa kuin taloyhtiöissä.

– Omakotitaloissa toiset huollattavat lämmityslaitteita säännöllisesti, toisilta huollot voivat unohtua. Myös automatiikan kunto ja mahdollisuudet vaihtelevat paljon omistajan osaamisen tai mielenkiinnon mukaan. Osassa omakotitaloja voi olla esimerkiksi vain sähköpattereiden termostaatit, joita sitten tarpeen mukaan säädellään ja jollakin voi olla automaatio liitettynä ohjausjärjestelmään, jolla voidaan sähkölämmitteisiä kohteita ohjata esim. pörssisähkön hinnan mukaan varaamalla lämpöä halpojen hintojen aikana, miettii Tolvanen.

– Myös taloyhtiöiden osalta vaihtelua

KUVA: RODEO

on paljon. Toiset taloyhtiöt seuraavat lämmitysjärjestelmien kuntoa tarkemmin kuin toiset. Varsinkin suuremmissa taloyhtiöissä myös huoltohenkilön osaaminen vaikuttaa sekä kunnon että automatiikan toimintaan.

Osataanko säästöpotentiaalia hyödyntää

Viime vuosina lämmityksen optimointi ja säästömahdollisuudet ovat tulleet tutuiksi yhä enenevässä määrin ja kiinnostus lämmön- ja kustannusten säästöön on lisääntynyt. Motivan ylläpitämään valtakunnalliseen Asiaa energiasta -energianeuvonnan palveluun on tullut paljon kyselyitä lämmityksen säädöistä ja optimoinnista sekä omakotiasujilta että taloyhtiön asukkailta. Lämpöpumppujen ja hybridilämmityksen lisääntyminen osaltaan on tehostanut myös lämmitystä.

Järjestelmien tunteminen ja säätöosaaminen riippuu paljon talon omistajasta tai taloyhtiön huoltoliikkeen osaamisesta ja asukkaiden aktiivisuudesta. Ei riitä, että laitteet on kerran asennet-

tu, paras energiatehokkuus saavutetaan osaamisella.

– Taloyhtiöissä hallituksen on hyvä tunnistaa vähintään käytössä olevat laitteistot ja näiden toiminnan ja ohjauksen perusteet, mutta osaava huoltohenkilö on enemmänkin avainasemassa taloyhtiöissä. Jos taloyhtiössä ei ole huoltoyhtiötä, tulisi hallituksen tai muun vastaavan asukkaan ottaa koppia yhteisien järjestelmien tuntemuksesta ja niiden säädöistä sekä säästöpotentiaalista. OKT:issa olisi erittäin suotavaa, että jokainen omistaja tuntisi omat tekniset järjestelmänsä sekä opettelisi käyttämään niitä vähintään auttavalla tasolla sekä tunnistamaan, milloin tarvitsee kutsua ammattilainen paikalle, muistuttaa Tolvanen.

Säästömahdollisuuksia löytyy

Säästömahdollisuudet ovat luonnollisesti kiinteistökohtaisia. Paras ratkaisu ei löydy pelkästään lämmitys- ja ilmastointilaitteista tai automaatiosta.

– Lämmityksen puolella paras säästö on ensin minimoida lämmöntarvetta ja

sitten kiinnittää huomioi lämmönlähteeseen. Katsotaan ensin turhat lämpöhäviöt pois esimerkiksi ikkunoiden ja ovien tiivistyksillä, jos uusiminen ei ole ajankohtaista. Lämpöhäviöitä voi korjata myös lämpökamerakuvauksella, jossa kylmillä keleillä paikallistetaan lämpövuodot ja näitä voidaan sitten tiivistää, painottaa Tolvanen.

– Ilmanvaihdon osalta on ensiarvoisen tärkeää huolehtia riittävästä korvausilmasta ja sen jälkeen tarkastella ilmanvaihdon muu energiatehokkuus mahdollisuuksien mukaan. Kannattaa tarkastaa aikaohjelmat, lämmöntalteenotto, laitteistousinnat ja -lisäykset.

Jokaisen kannattaa kotonaan varmistaa tarpeenmukainen lämmitys ja lämmön vapaa kierto siirtämällä huonekalut ja verhot pois pattereiden edestä.

– Laitteistojen huolloilla pidetään huolta siitä, että lämmitysjärjestelmät toimivat hyvällä hyötysuhteella eikä vaikka ohjauksessa ole vikaa tai vuotoja, jotka lisääisivät energiankulutusta, korostaa Minna Tolvanen Motivalta. ■

3•2024

- 2 Nyt on aika tarkastaa ja kunnostaa lämmitysjärjestelmä
- 6 Hunajasta on moneksi
- 8 Smoothiella torjut hävikkiä
- 10 Parta on seestynyt kapinallinen
- 12 Lumoudu lipstikasta
- 14 Sähkön sopimusehdot päivittyvät
- 17 Autokauppa laahaa, mutta sähköiset pitävät pintansa
- 18 Visa & ristikko
- 19 Kolumni: Vieläkö pököä pesään?
- 20 Kynttilä luo tunnelmaa ja rauhoittaa mieltä
- 22 Syksyn sisustuksessa uusia värejä ja kodikkuutta

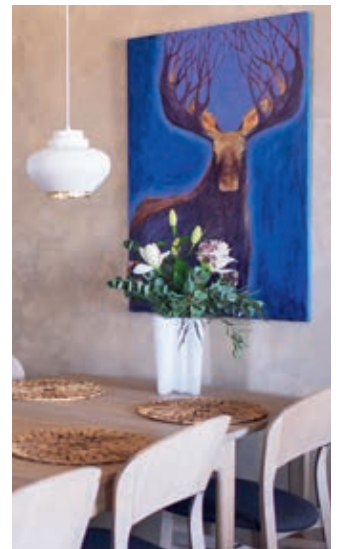
Mehiläistarhaaja Nora Mäntysaari on erikoistunut tuottamaan lajihunajaa. S. 6

KUVA: AINO NIEMINEN, LAST TUESDAY OY

KUVA: ARI RASK

Iso parta on vakiintunut, ja se hyväksytään nykyään aikaisempaa helpommin. Kaikkea kapinallisuuttaan parta ei ole menettänyt, toteaa partabloggari Mikko Taivainen. S. 10

Syksy on sisustuksessa uusien värien ja kodikkuuden aikaa S. 22

Sähkön sopimusehdot päivittyvät. Yksi merkittävimmistä uudistuksista on yhtiöiden ja kuluttajien välisen viestinnän muuttuminen pääosin sähköiseksi. S. 14

Syksy alkaa

Kirjoitushetkellä elokuun 2024 lopussa ovat ensimmäiset syksyn merkit ilmassa. Tuuli riepottelee puita ja syksyn väriloisto antaa ensimmäisiä merkkejä. Kuluneen kesän aikana verkkoalueemme suurimmat ongelmat aiheutuivat ukkosien aiheuttamista katkoista touko- ja kesäkuussa. Muutama kymmenen katkoa hoidettiin nopeasti kuntoon, ja voi sanoa, että linjojen tehokkaan raivauksen ja säävarman verkon rakentamisen hedelmistä päästään jo nauttimaan. Luonnon aiheuttamia vaurioita ja sitä kautta katkoja tulee nykyisin entistä vähemmän. Tie on siis oikea.

Sähkömarkkinalain muutosehdotus on vireillä. Tällä hetkellä muutosehdotus on Suomen eduskunnassa lausunkierroksella. Keskeisin muutosehdotus liittyy asiakkaan sähkölaskutukseen. Asiakkaan niin halutessa ja sähköön myyntiyhtiön palvelua tarjotessa, tulee asiakkaalle mahdollisuus valita yhteislaskutus. Tällöin asiakas saa vain yhden laskun, jonka toimittaa valittu sähköön myyjä. Lasku sisältää sähköön myynnin ja Rovakairan siirron. Toki jos asiakas haluaa edelleen sähkönnmyynnin ja sähkönsiirron laskut erikseen, säilyy sekin mahdollisuus.

Mitä lakimuutoksesta on odotettavissa? Ainakin se, että kun laskuttajana on myyntiyhtiö ja samalla laskulla on myös siirto, katoaa meillä verkkoyhtiönä laskun kautta kontaktipinta osaan asiakkaista. Yhteislaskuun liittyvät selvittelyt voi tehdä ainoastaan sähköön myyjän kanssa. Kilpailu mielestäni hämärtyy, kun sähköön kokonaislaskusta kilpailun piirissä on vain noin puolet loppusummasta. Markkinoilla on nykyiselläänkin kymmenittäin sähkönnmyyjä mitä erikoisimmilla

tuotteilla. Emme näe nykyistä kahden laskun mallia työläänä meille tai asiakkaalle, sillä valtaosa asiakkaidemme laskutuksesta tapahtuu e-laskuilla, jolloin asiakas saa laskunsa suoraan verkkopankkiinsa. Uskomme, että edelleen meillä tulee olemaan paljon asiakkaita, joita laskutamme suoraan.

Muutoksista huolimatta saneeraamme vanhaa sähkölinjaa tänäkin vuonna noin 100 kilometriä. Samaan aikaan sähkönsiirtoalueemme yksityisten ja yritysten aktiivisen uudisrakentamisen johdosta uusia liittymiä avataan jo koronataantumaa edeltävän tasoista tahtia. Hyvässä vauhdissa ollaan, nämäkin on hoidettu hienosti. Tulevaisuudessa saneeraustahtimme hieman hidastuu, kun saneerattavat kohteet sijoittuvat pääosin haja-asutusalueille. Nämäkin alueet saamme saneerattua vuoteen 2036 mennessä. Tällöin valtaosa verkostamme on ns. säävarmaa, jolloin luonnonilmiöiden vaikutukset verkon käytettävyyteen pienenevät entistään. Eivät ne kuitenkaan poistu kokonaan. Syysmyrskyjä odotellessa.

syksyn alkua,

Rovakaira Oy
Timo Virikko
toimitusjohtaja

ROVAKAIRA

84. vuosikerta ISSN 0355-5356

Julkaisija: Rovakaira Oy, www.rovakaira.fi, p. 016 331 6200 • **Kustantaja ja Helsingin toimitus:** Adato Energia Oy, Eteläranta 10, 00130 Helsinki, www.adato.fi, päätoimittaja (vastaava) Ari J. Vesa, p. 0500 801 105, ari.vesa@energia.fi • **Toimituksen assistentti:** Riitta Lahti, p. 050 548 1127, riitta.lahti@energia.fi • **Ulkoasu:** PunaMusta Oy, Sisältö- ja suunnittelupalvelut • **Kannen kuva:** Taru Kortelainen • **Osoitteenmuutokset:** Rovakaira Oy • **Painopaikka:** PunaMusta, 2024

HUNAJASTA on moneksi

Hunaja on monipuolinen elintarvike, jonka kaikkia mahdollisuuksia Suomessa ei ole vielä löydetty. Kaupassa kannattaa suosia kotimaista hunajaa. Hifisti hankkii tuotteensa suoraan tarhaajalta.

TEKSTI: MATTI VÄLIMÄKI
KUVAT: VILLE KOSSILA
JA NORA MÄNTYSAARI

Hunajan ja kuumien juomien sesonki on alkamassa. Suomalaiskodeissa hunaja on totuttu nauttimaan erityisesti teen joukossa. Sitä voisi kuitenkin käyttää makeutusaineena laajemminkin, keskieurooppalaiseen tapaan.

– Hunaja tuo leivonnaisiin kosteutta ja kaunista väriä. Koska hunaja maistuu sokeria makeampana, sitä kannattaa anostella noin neljännes sokeria vähemmän, mehiläistarhaaja **Nora Mäntysaari** vinkkaa.

Hunaja myös syventää makuja:

– Hunajamarinoitu broileri alkaa olla jo aika tuttu juttu. Mutta kannattaa

kokeilla ruokalusikallista hunajaa myös muiden lihakastikkeiden seassa.

Mehiläiset veivät mukanaan

Mäntysaari on toiminut Varsinais-Suomessa mehiläistarhaajana kahdeksan vuoden ajan. Hän työskentelee myös Ruokavirastossa valvontatehtävissä.

– Kaikki lähti liikkeelle yliopiston mielenkiintoisesta kurssista ja uutisista pölyttäjädosta. Halusin tehdä itse jotain konkreettista pölyttäjien puolesta. Mitä enemmän asiaan sitten perehdyin, sitä enemmän mehiläiset ja hunaja veivät mukanaan.

Hän on erikoistunut tuottamaan niin sanottua lajihunajaa.

– Lajihunaja tarkoittaa esimerkiksi yksikukkahunajaa, jota syntyy, kun mehiläiset ovat käyneet pääosin jonkun tietyn kasvin kukassa. Termillä voidaan viitata myös jonkun tietyn alueen mehiläisten tuottamaan hunajaan tai alkukesän tai loppukesän hunajaan.

Lajihunajissa on vivahteita kuin viineissä

Lajihunajat ovat avanneet Mäntysaarella aivan uuden maailman. Hunajissa riittää vivahteita melkein kuin viineissä:

Nora Mäntysaaren mukaan mehiläistarhaajan työ on luonnon läheistä – ja parhaimmillaan lähes meditatiivista.

Pohjolan tummat mehiläiset ovat suomalainen alkuperäisrotu.

– Hunaja saattaa olla valkoista tai esimerkiksi mustaa. Ja maku voi olla vaikkapa kirpeätä, paahteista tai lakritsaista.

Tarhaajan bravuureihin kuuluu maailmalla suosittu valkoinen hunaja, jota tuottavat esimerkiksi rypsissä ja apilassa vierailevat mehiläiset. Hän tekee mehiläistensä kanssa myös puolukkahunajaa sekä voikukkahunajaa, joka on sattumoisin hyvin keltaista.

Lajihunajien tuottaminen on hyvin vaativaa: mehiläisille pitää löytää esimerkiksi juuri sopivanlainen ympäristö.

– Paljon riippuu myös kasvien kukinnan onnistumisesta ja siitä, onko kukinnan aikaan mehiläisille sopivaa lentosäätä.

Mehiläiset ovat hoitoa ja huolenpitoa vaativia kotieläimiä. Työskentely esimerkiksi mehiläispesällä on kuitenkin myös hyvin luonnonläheistä – ja jopa meditatiivista.

– Kun avaan rauhallisesti pesän, mehiläiset surisevat ympärillä ja hunaja ja mehiläisvaha tuoksuvat, tunnelma on ainutlaatuinen...

Mehiläistarhaajan palveluihin kuuluu myös yritysyhteistyö, missä firmat voivat hankkia itselleen vaikkapa kummimehiläispesän tai nimikkohunajaa.

Alkuperäisrotu on harvinaistunut

Mäntysaarella on töissä myös Pohjolan tummia mehiläisiä eli alkuperäisrotua, joka tuotiin Suomeen 1700-luvulla. Pohjolan tummat mehiläiset ovat harvinaistuneet, kun muut rodut, esimerkiksi suurilla peltoaukeilla tehokkaammin pörräävät italialaiset mehiläiset ovat nousseet tarhaajien suosioon.

– Alkuperäisrodun suojelu on tärkeää senkin takia, koska ilmastonmuutoksen

takia olosuhteet muuttuvat. Pohjolan tummat mehiläiset kantavat mukanaan geeniperimää, joka voi osoittautua tulevaisuudessa hyvin tarpeelliseksi.

Ovatko Pohjolan tummat mehiläiset kenties vähän introverttejä omissa oloissaan pörrääviä tapauksia – ja italialaiset surraavat jatkuvasti, isolla joukolla, koko suvun voimin?

– No ehkä olet hieman jäljillä. Pohjolan tummat mehiläiset ovat erikoistuneet hankkimaan ravintoa pienemmistä mesilähteistä eli luonnonkukista. Ne pitävät erityisesti kanervasta. Toisaalta italialaiset pölyttävät nopeasti joukolla selkeän yhtenäisen alueen. Ja italialaiset mehiläiset tykkäävät kovasti ruuasta, Mäntysaari naurahtaa.

Paljon mehiläisiä, parempia satoja

Suomalaisten kauppojen hunajahyllyt ovat yleensä täynnä samanoloisia oransseja purkkeja. Ne pitävät sisällään perustuotetta, joko juoksevaa, jähmeää tai kovaa. Lajihunajat ovat uusi ja harvinainen ilmiö; niitä kannattaa kysellä suoraan mehiläistarhaajilta.

Myös kaupan perusvalikoiman äärellä on kuitenkin syytä olla tarkkana, ja selvittää tuotteen alkuperämaa. Mäntysaari kehottaa suosimaan nimenomaan suomalaista hunajaa.

– Suomalaista hunajaa ostamalla voi tukea suomalaisten mehiläistarhaajien työtä – ja täällä lentävien mehiläisten pölytystyötä.

Mehiläisten avulla esimerkiksi marja- ja omenaviljelyksiltä sekä rypsipelloilta saadaan parempia satoja.

– Kun viljelykset tuottavat entistä paremmin, vapautuvalle pinta-alalle voidaan perustaa esimerkiksi luonnon monimuotoisuutta tukevia ketoja ja niittyjä, Mäntysaari huomauttaa. ■

Linkouksen ja siivilöinnin jälkeen hunaja on valmista purkittavaksi.

**SMOOT-
HIELLA**
torjut
hävikkiiä

Smoothiessa piilee oikea hävikkitaikuri, johon sopivat hyvin muutamankin yön yli levänneet pehmeät ja makeat hedelmät, marjat ja vaikka pinaatti. Smoothien ravintoarvojen painopisteet ovat helposti muunneltavissa.

TEKSTI: MIRKKA KORTTELAINEN KUVAT: RODEO JA HANNELE HYVÄRISEN ARKISTO

Tarvitsetko puhtia aamuihin, energiaa iltapäivään tai virkistävää muuten vaan? Smoothie valmistuu hetkessä blenderissä tai sauvasekoittimella ja on edullista ja maistuvaa. Smoothieen voi yhdistää kaikki mahdolliset hyvät asiat. Näin kertoo ruokabloggaaja **Hannele Hyvärinen**.

Hän on suosittu Kokit ja potit -ruokablogin kirjoittaja ja kuvaaja. Reseptiikka ja kotikokkaus ovat hänelle tärkeitä. Työpaletti on hänellä laajempikin, sillä Hyvärinen on toiminut jo yli 20 vuotta myös lasten puheterapeuttina.

– On virkistävää, että voi tehdä hyvin erilaisia töitä.

Energiatankkaus kiireen keskellä

Hannele Hyvärinen sanoo, että smoothie on varsinainen ravinnon pikkujättiläinen ja sopii aamusta iltaan.

– Smoothien raaka-aineet kannattaa valita toki omien mieltymyksien mukaan, mutta joillakin raaka-aineilla voi olla myös terveydelle huomattava merkitys.

– Smoothieen valitsen ensin päämaun. Se voi olla esimerkiksi mustikkaa tai muuta kauden satoa. Seuraavaksi valitsen nesteen, joka voi olla vettä, mehua, maitoa, kauramaitoa, jogurtia tai rahkaa. On tärkeää muistaa myös ravitsemuksen näkökulma eli smoothiessa on hyvä olla sopivasti proteiineja ja kuituja.

Myös erilaiset herajauheet ovat etenkin liikkujille hyviä proteiinilähteitä.

Kaikki raaka-aineet hyötykäyttöön

Myös maitotuotteiden skaala on laaja ja lisäksi vaihtoehtoina ovat esimerkiksi soija- ja kookosmaidot tai voihan näitä yhdistääkin. Kuiduissa voi hyödyntää le-

”Avokado antaa smoothieen kermaisen koostumuksen, limellä saa kirpeyttä ja banaani on loistava makeuden antaja.”

seitä, erilaisia puurohiutaleita ja myslä. Myös erilaisia siemeniä voi lisätä hyvin joukkoon ja syötäväksi koristeeksi.

– Avokado ja banaani tuovat makuun mukavasti pehmeyttä ja ”kermaisuutta”. Smoothien makua ja väriä on helppo muunnella erilaisten hedelmien ja marjojen yhdistelmillä.

– Rasvoja smoothieen saa pähkinöistä ja siemenistä ja vaikka pellavansiemenrouheesta.

– Smoothie on myös oiva ”piilopaikka” raaka-aineille, joita ei ehkä muuten tulisi niinkään käytettyä. Viher smoothiessa voi olla kurkkua, pinaattia, yrttejä, porkkanaa.

MUSTIKKASMOOTHIE

2 annosta

5 dl	mustikoita
2 dl	maustamatonta jogurtia (esimerkiksi soijapohjainen jogurtti)
1–2 dl	kauramaitoa
3 rkl	vehnä- tai kauraleseitä
1–2 tl	tuoretta inkivääriä raastettuna TAI kardemummaa
½ dl	proteiinijauhetta (voi jättää pois)
	Tarpeen mukaan makeutusta (esimerkiksi hunajaa tai vaahterasirappia)

Laita kaikki ainesosat blenderiin tai sauvasekoittimelle sopivaan kulhoon. Mustikat voivat olla tuoreita tai jäisiä, myös sulatetut marjat käyvät smoothieen.

Aja smoothie tasaiseksi. Mausta ja säädä tarvittaessa makeutta.

Kaada laseihin ja tarjoa joko heti tai laita jääkaappiin odottamaan.

Hannele Hyvärinen on innokas smoothien valmistaja ja innostaa kokeilemaan erilaisia ihania makuyhdistelmiä ja hyödyntämään pakastimen antia ja esimerkiksi ”hävikki” banaaneja. – Niitä voi pilkkoa vaikka annospusseihin pakastimeen, hän sanoo.

– Mustikka-inkiväärijuoma valmistuu blenderissä minuuteissa. Jos hyödyntää pakastimen antia, niin juomaan saa valmiiksi jo piristävän kylmyyden. Mustikkasmoothieen voi lisätä myös kardemummaa, jolloin maku on vastustamattoman mustikkapiirakkamainen. Ehkä lasten tuleva suosikki?

Inkivääri ja minttu antavat Hyvärisen mukaan myös kivan sävyksen ja smoothiasta on hyvä muistaa, että se toimii todellisenä hävikkisekoituksena.

– Ylikypsät banaanit voi pilkkoa valmiiksi ja annostella myös pakastimeen, samoin kuin muitakin ”tarvikkeita” smoothieen. Kaupasta saa toki valmiitakin hedelmäkuutioita ja marjoja.

– Näitäkään ei tarvitse käyttää kerralla.

Smoothie säilyy jääkaapissa parhaimmillaan kolme päivää ja jos edessä on kiireinen aamu, kannattaa maistuva juoma tehdä valmiiksi jo edellisenä iltana jääkaappiin.

Makeutta maun mukaan

Smoothieta voi tehdä myös kuumana versiona. Sitruunan ja veden kanssa sopii hunaja tai agavesiirappi. Pieni haudutus saa sitruunan ja inkiväärin aromit parhaiten esille.

Smoothien voi nauttia myös kullhosta ”smoothie bowlina”. Koristeeksi voi laittaa minttua, hedelmärenkaita, syötäviä kukkia tai viher smoothieen näyttäviä ja maistuvia herneenversoja. ■

PARTA on seestynyt KAP INAL LINEN

TEKSTI: MATTI VÄLIMÄKI
KUVAT: SUSANNA LEHTO
JA BJÖRN FAGERHOLM

*Iso parta on vakiintunut,
ja se hyväksytään nykyään
aikaisempaa helpommin.
Mutta kaikkea kapinallisuuttaan
parta ei ole menettänyt.*

Noin asian muotoilee **Mikko Taivainen**, jonka kasvoissa ”on ollut jotain karvaa yläaste-lukioikäisestä lähtien, armeijavuosia lukuun ottamatta”. Hän muistelee, että teini-ikäistä Mikkoa inspiroi erityisesti isopartainen **John Lennon** Abbey Road -albumin kannessa.

Taivainen on ehtinyt käydä läpi monia partatyylejä, mutta viimeiset kymmenen vuotta hänen leukaperiään on koristanut muhkea isomassainen parta, jota kutsutaan usein myös hipsteri- tai met-suriparraksi.

– Parta on nykyään osa minua ja identiteettiäni, eräänlainen itsestäänselvyys. Koen, että parta korostaa miehisyyttä, mutta ei toksista maskuliinisuutta, vaan mieheyttä, johon liittyy myös herkkiiä puolia ja tunteita. Yleisesti parta tarjoaa miehille helpon tavan muuttaa ulkonäköään ja tyyliään.

Taivainen pitää suosittua ja kaupallisesti riippumatonta partablogia, jossa hän kirjoittaa muun muassa omasta partasuhteestaan. Lisäksi hän antaa paljon käytännön vinkkejä, miten partaa kannattaa kasvattaa, rajata ja hoitaa. Leipätyökseen Taivainen päätoimittaa Business Finlandin Work in Finland -sivustoja, houkuttelee maahamme kansainvälisiä osaajia ja innostaa suomalaisia yrityksiä palkkaamaan heitä.

Keskity omiin vahvuuksiisi

Taivainen muistuttaa, että partamaailma on mahdollisuuksia täynnä. Isolle parralle varteenotettava vaihtoehto voi olla vaikkapa sänkiparta tai siisti lyhyt parta.

– Parran kasvu on hyvin yksilöllistä. Partakarvojen laatu ja kiharus vaihtelee eikä kaikille välttämättä kasva tasaista isoa partaa. Kannattaa keskittyä omiin vahvuuksiin. Esimerkiksi isot ja kärjestään ylöspäin taivutetut handlebar-viikset ovat upean näköiset ilman partaakin. Hyvä idea voi olla myös vaikkapa pukinparran ja viiksien yhdistelmä.

Taivaiselta hänen nykyimittaisen partansa kasvattaminen kesti vuoden.

– Iso parta on valmis muotoiltavaksi, kun kasvattamisen aloittamisesta on kulunut kolmisen kuukautta. Jo aikaisemmin parta rajataan kaulasta, käytännössä rajalinja kannattaa vetää kulkemaan pari sormenleveyttä aataminomenan yläpuolelta.

Partabloggari Mikko Taivainen haluaa levittää isojen ja vähän pienempienkin partojen sekä viiksien ilosanomaa. Parran siistimisen sähköiset apuvälineet ovat kehittyneet ja hyvä trimmeri on siistin parran perusta.

Sänkiparta syntyy yleensä jo muutamassa päivässä ja siisti lyhyt parta 2–4 viikossa.

Partaöljy auttaa kutinaan

Taivainen muistuttaa, että ison parran kasvattamiseen tarvitaan sitkeyttä ja pitkäjänteisyyttä. Ensimmäinen koettelemus on edessä jo parin viikon kuluttua, kun parran alla oleva iho alkaa kuivua ja kutista. Vaivaan on kuitenkin olemassa helppo lääke: partaöljy.

– Kasvattajan kannattaa varautua myös ympäristön kommentteihin ja uteluihin, esimerkiksi mihin partakone on unohtunut. Kaikkein yleisin kysymys lienee kuitenkin, että mitä vaimo tai työstävä tykkää parrasta.

Apropo, mitä vaimo sanoo parrasta?

– Mielestäni miehen itsemääräämisoikeus ulottuu myös kasvojen karvointukseen. Mutta, no, vaimo kyllä tykkää, Taivainen naurahtaa.

Hyvään trimmeriin kannattaa panostaa

Varsinkin sänkiparran ja siistin lyhyen parran siistiminen onnistuu helposti kotona trimmerin avulla. Oman ison partansa Taivainen käy yleensä leikkauttamassa parturissa, sillä sen muotoilu on haasteellisempaa yksin peilin edessä.

– Trimmerin käyttöikä on pitkä, joten kannattaa investoida kerralla kun-

Trimmerin avulla myös sänkiparran saa pidettyä sopivan pituisena.

nolliseen, vähintään noin sadan euron koneeseen.

Taivainen suosittelee laitteita, joiden leikkuukorkeus voidaan säätää erityisten korotuskappaleiden avulla. Ne tarjoavat suuremman säätövaran kuin trimmerit, missä korkeuden säätö on integroitu itse koneeseen.

– Sänkiparta pysyy helposti määrämittäisenä melkein millä tahansa trimmerillä.

Parrakaskin tarvitsee yleensä myös perinteistä partakonetta – tai vaihtoehtoisesti partahöylää ja vaahtoa. Partakoneen avulla voi poistaa nopeasti karvat niiltä kasvojen alueilta, joiden halutaan pysyvän paljaana.

Pese, öljyä ja kampaa

Taivaisen mukaan myös muu parran hoitaminen on varsin helppoa ja yksinkertaista.

PARRASTA ON MONEKSI

- Muinaisessa Egyptissä faaraolla – ja hänen vaimollaan – oli viisautta ja jumalallisuutta symboloiva irtoparta.
- Parrakkailla miehillä on tärkeä rooli niin vanhassa juutalaisessa, kristillisessä kuin islamilaisessakin kulttuurissa.
- 1960-luvun hippiliikkeessä parta oli muotia. Suomessa muistetaan myös 1970-luvun partaradikaalit.
- Länsimaissa parta nousi isoksi ilmiöksi 2010-luvulla, ja nykyään sen asema on vakiintunut. Parta on normalisoitunut hie-man samoin kuin tatuoinnit, mutta siinä on vielä jäljellä ainakin ripaus kapinallisuutta. Ajeltu leuka on yhä se tavallisin tarina eli kaikkien hyväksymä normi.
- Parta koristaa nykyään monen moottoripyöräharrastajan tai luovan työn tekijän leukaperiä. Parta on harvinaisempi ammateissa, missä on tiukat roolit. Virkamiehellä, pankinjohtajalla tai poliitikolla on tavallista korkeampi kynys kasvattaa itselleen parta.
- Jääkiekossa play off -parta viestii ajanjakson ainutlaatuisuudesta ja lajin maskuliinisuudesta.
- Kesäpartaan liittyy ajatuksia muun muassa vapaudesta ja huolettomuudesta. – Käytännössä kesäparrasta on kätevää jatkaa kohti isoa partaa, Mikko Taivainen vinkkaa.

– Parran voi pestä pelkästään vedellä. Jos parta on kuiva ja kopperainen, avuksi voi ottaa kosteuttavan hiustenhoitoaineen. Tavalliset hiuksille tarkoitetut shampoot kuivattavat kuitenkin partaa liikaa.

Partaöljyn avulla parta ja iho pysyvät pehmeänä. Partakammalla on helppo selvittää parran takut. Lopputuloksen voi viimeistellä partaharjalla. ■

Lisää parrasta:
www.mikkotaivainen.blog

Lumoudu **LIPSTIKASTA**

Lipstikka sopii keittojen ja muhennosten lisäksi patoihin sekä riisi- ja makaroniruokiin. Lipstikka on hyvin suosittu mauste myös saksankielisellä alueella Maggikraut-nimisenä. Se onkin liemikuutioiden alkuperäinen mauste.

Heikkilän yrttitalan juuret ulottuvat aina 1770-luvulle asti, kun tilalta vietiin maitotuotteita jopa Englantiin asti. Kiemurainen vanha kylätie on vieläkin havaittavissa tilalla. Lypsykarjan pidosta luovuttiin ja yrttien viljely alkoi vuonna 2007. Suuremmat tuotantotilat, kuivurit ja myymälärakennus rakennettiin vuonna 2009. Vuonna 2010 perustettiin perheyrittäjien toimiva Heikkilän Yrttitala Oy.

Nostalginen perinneyrtti

lipstikka sopii keiton

pääraaka-aineeksi tai

mausteeksi ruokiin.

Lipstikan maussa voi aistia

persiljan, sellerin, purjon ja

hiukan mintunkin aromeja.

– Lipstikka on todellinen

hyötykasvi, sillä melkoisesta

puskasta voi ottaa

ruoanlaitossa käyttöön lähes

kaiken, sanoo yrttitilallinen

Terhi Saarinen.

TEKSTI: MIRKKA KORTELAINEN

KUVAT: JUSSI SAARINEN

Etelä-Savon maalaismaisemassa sijaitsee Heikkilän tila. Kukoistavat yrttipenkkien rivistöt hivelevät hajuaitia.

Jussi ja Terhi Saarinen viljelevät neljällä hehtaarilla mausteyrttejä, jotka kuivatetaan ja jalostetaan kuluttajalle sopivaan muotoon. Jokaisella yrtillä on oma kasvukautensa ja kun ruohosipulit puskevat terhakkaasti varretta jo heti alkukeväästä lumen sulettua, niin viimeistä kauden yrttisatoa eli timjamia korjataan lokakuussa. Yrttien kuivattamisessa on oma urakkansa.

– Jokainen satokausi on erilainen. Emme voi ennustaa tai varautua sähkään. Sitä tulee mitä on tullakseen ja voimme vain toivoa, että aurinkoa ja sadetta olisi sopivassa suhteessa. Herkkä tilli kaipaa esimerkiksi paljon aurinkoa kasvukautensa.

Terhi Saarinen on mielissään, kun kaupat ovat nykyään varustautuneet hyvin erilaisten tuore- ja kuivattujen yrttien tarjontaan.

– Vaikka suola ja pippuri pitävät pintansa, maailma on täynnä ihania kokeilemisen arvoisia makuja. Yrtit rikastuttavat myös teesekeitoksissa ja jos aikansa vanhoja tietäjiä on uskomisen, niin yrtit vaikuttavat myönteisesti myös terveyteen.

Huikkea lipstikka käyttöön tuoreena ja kuivatettuna

Veikeäniminen lipstikka eli liperiksikin

SYKSYN GRILLIHETKIIN LIPSTIKKAMAJONEESIA

Grillatusta sydänsalaatista ja sitruunasta loihdit hetkessä ihanan lisukkeen kesäaterialle. Majoneesikastike saa pikanttia makua lipstikasta ja annos viimeistellään suolaisella salaattijuustomurulla.

GRILLATTU SYDÄNSALAATTI

2	sydänsalaattia
½ dl	oliiviöljyä
	Suolaa ja pippuria myllystä oman maun mukaan
1½ dl	Valio Keittiön salaattijuustomurua

LIPSTIKKAMAJONEESI

4 rkl	lipstikkaa hienonnettuna
1 dl	majoneesia
1 dl	Valio Keittiön kreikkalaista jugurttia
2 rkl	sitruunamehua
1 tl	Dijon-sinappia
½ tl	suolaa

Lisäksi 2 sitruunaa

Valmista ensiksi majoneesi yhdistämällä kaikki majoneesin ainekset. Tarkista maku ja lisää lipstikkaa halutessasi. Puolita salaattit. Sipaise leikkuupintaan öljyä. Aseta salaattit grilliin leikkuupinta alaspäin ja grilla muutama minuutti, kunnes leikkuupinta on saanut väriä ja salaatti aavistuksen pehmennyt.

Pese ja halkaise sitruunat. Grilla sitruunoita leikkuupinta alaspäin, kunnes pinta saa väriä. Valuta loppu öljy grillattujen salaattien pinnalle. Purista salaatin pintaan sitruunamehua. Ripottele pinnalle salaattijuustomurua. Mausta ripauksella suolaa ja pippuria. Tarjoa grillattu salaatti ihanan lipstikkamajoneesin kanssa.

Resepti: Valio

Lipstikka lisätään ruokiin kypsentämisen alkuvaiheessa, jotta voimakas maku pehmenee. Kuivaaminenkin miedontaa paljon lipstikan makua, kertoo yrittäjä ja puutarhuri Terhi Saarinen.

aikoinaan kutsuttu kuuluu Saaristen tilaan yrttiperheeseen.

Terhi kertoo, että lipstikkaa voi käyttää suolan korvikkeena tai maustesekoituksena ja se sopii mainiosti keittoihin, liemiin ja pataruokiin.

– Ehkä lipstikka on aikoinaan toiminut kasvisliemikuutioiden edeltäjänä, sillä kuivattunakin lipstikka on erittäin

vahva ja maultaan niin monivivahteinen maustaja.

Lipstikka on kätevä kuivattava yrtti

Terhi sanoo, että monen kotitalouden vanhassa puutarhassa voi lipstikka kasvaa ihan puskaksi asti ja tuoksu paljastaa tämän mainion hyötykasvin.

– Kasvin lehtien lisäksi syötäviä ovat lehtiruodit, siemenet, juuret ja keltaiset kukat. Lipstikka on rehevä ja helppohoitoinen ja sen kuivaus onnistuu kätevästi kuivurilla tai sähköuunissa. Kuivatusta lipstikasta voi tehdä yrttijauhetta tai vahva-aromista lipstikkasuolaa. Varsi on kuitenkin sen verran ”täpakkä”, että se olisi melkein parasta pakastaa ellei se mene suoraan käyttöön.

– Lipstikkaa voi myös pakastaa ja silputtuna sitä voi annostella pakastepusseihin ja ottaa mausteeksi sitten sopivan määrän.

Työtä ja romanttista perhearkea

Terhi kertoo olevansa romantikko ja hän nauttii muun muassa puutarhatoista ja kauniista istutuksista. Myös silmiä hivelevän kaunis Italia on maa, jonne hän matkustaa perheen kanssa mielellään. Lasten lisäksi tilalta löytyy hoivattavia eläimiä – esimerkiksi muutama lehmä, hevosia, aaseja, lampaita, kissoja ja rapsutuksia rakastava vuohi. Myös kanala kukon kera löytyy tilalta. Laumanvartijakoiria on kaksi. ■

SÄHKÖN SOPIMUSEHDOT päivittyvät

Tarve verkkopalvelu-, sähköntoimitus- ja sähkönmyyntiehtojen muutoksille syntyi muun muassa sähkömarkkina- lain muutoksista. Samalla huomioitiin myös muita viranomaistoiveita ja nykyaikaistettiin ehtoja alan toimijoiden toiveita huomioiden.

TEKSTI: ARI J. VESA KUVU: RODEO

Ehdot on päivitetty yhteistyössä Energiaviraston sekä Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) kanssa. Sisältöä on käyty läpi näiden tahojen kesken pitkään ja hiottu kokonaisuus lakien ja määräysten mukaiseksi. Viranomaiset ovat tarkastaneet Energiateollisuuden suosittelemat ehdot, ja niillä kaikilla on myös viranomaisten hyväksyntä.

Yksi merkittävimmistä uudistuksista on yhtiöiden ja kuluttajien välisen viestinnän muuttuminen pääosin sähköiseksi. Kuluttajille jää kuitenkin mahdollisuus valita paperinen asiointitapa.

– Oleellisinta uusissa ehdoissa on sähköisen asioinnin kokonaisuus, korostaa sopimusprosessissa mukana ollut verkot- ja palvelut -yksikön juristi **Petra Pynnönen** Energiateollisuus ry:stä. – Jatkossa yhtiöt voivat lähettää esimerkiksi hinnanmuutos- ja sopimusehtomuutosilmoitukset sähköisesti. Kuluttajalle jää edelleen oikeus pyytää ilmoitukset myös ilmaiseksi paperisina.

Kuluttajille tieto kuukautta ennen

Uudet ehdot tulevat voimaan kuukauden kuluttua siitä, kun tieto kuluttajille on postitettu. Yritysasiakkaille muutokset pitää informoida kaksi viikkoa ennen muutospäivää. Näillä näkymin verkkopalveluehdot tulevat pääosin voimaan joulukuun alussa ja sähkön myynti- ja

toimitusehdot kunkin yhtiön aikataulujen mukaisesti.

Muutosten tultua voimaan voivat yhtiöt jatkossa viestiä ensisijaisesti sähköisesti esimerkiksi sähköpostilla tai onlinekanaviensa kautta. Muutoksista kuitenkin muistutetaan asiakkaiden sähköpostiin tai puhelimen tekstiviestikanavaan lähetettävällä, muutoksista informoivalla viestillä.

– Asiakkaan, palveluiden käyttäjän on saatava tieto sähköisessä kanavassa olevasta viestistä ja sen keskeisestä sisällöstä uudessa sopimuksessa ennalta sovittavalla tavalla, esimerkiksi sähköpostilla tai tekstiviestillä, selvittää Pynnönen.

Laskut, maksumuistutukset ja sähkönmyynnin tai -jakelun katkaisuvaroitukset eivät jatkossakaan kuulu niin sanotun ensisijaisen sähköisen asioinnin piiriin, vaan niiden toimittamisesta määrätään erikseen. Näiden osalta toimitaan kuten aiemminkin, esimerkiksi laskut lähetetään edelleen kuluttajan kanssa aiemmin sovitun tavan mukaisesti.

Ennakkolaskutus ei mahdollista kuluttajakaupassa

Jatkossa joidenkin sähkönmyyjien käyttämä ennakkolaskutus ei ole enää uusien sopimusehtojen mukaan mahdollista. Ennakkolaskutuksesta voi sopia uusien sopimusehtojen astuttua voimaan vain yritysasiakkaiden kanssa.

Arviolaskutus on edelleen mahdollista. Sitä on kuitenkin käytetty yleensä vain kohteissa, joissa ei ole etäluettavaa mittaria. Arviolaskutus tasataan ilmoitetun tai luetun mittarilukeman perusteella vähintään kerran vuodessa, jollei toisin ole sovittu.

Laskutus- ja mittavirheet oikeus korjata

Uusissa ehdoissa on selkeytetty laskutus- ja mittausrvirheen korjaamista. Laskutus- ja mittausrvirheen, mittarin luentavirheen sekä muun mittaustietoihin vaikuttaneen virheen huomioimiseen on oikeus molemmilla osapuolilla. Yhtiöllä on oikeus veloittaa virheellisesti liian pienenä laskutettu määrä ja kuluttajalla on oikeus hyvitykseen, jos virheen vuoksi on laskutettu liikaa.

Verkkopalveluyhtiö vastaa myyjän sijaan käyttäjän laskun korjaamisesta, jos käyttäjän ja myyjän sopimussuhde on päättynyt yli kuusi viikkoa virheen huomaamista aiemmin tai jos kuluttajan laskutuksen virheestä on kulunut yli kolme vuotta.

Pakotteet kirjattiin mukaan ehtoihin

Uusissa sopimusehdoissa on selkeytetty myös pakotelainsäädännön tulkintaa. Jatkossa sopimuksen purkaminen on yhtiön harkinnan perusteella ja ehtojen nojalla mahdollista, jos käyttäjään kohdistuu kansainvälisiä pakotteita.

Jos sopimuksen voimassaoloaikana ilmenee, että käyttäjään kohdistuu lainsäädännön tai viranomaisten asettamia kansainvälisiä pakotteita, on yhtiöllä harkintansa mukaan oikeus purkaa sopimus välittömästi ilman korvausvelvollisuutta.

Yhtiöllä on lisäksi oikeus vaatia käyttäjää korvaamaan sopimuksen purkamisesta aiheutuvat vahingot.

Pieniä yksittäisiä muutoksia

Uusista ehdoista löytyy myös jonkin verran pieniä yksittäisiä muutoksia ja sanatarkennuksia. Tällaisia ovat muun muassa käyttäjän velvollisuus ilmoittaa viipymättä verkonhaltijalle sähkölaitteessa, sähkölaitteistoissa, sähköasennuksissa, verkkopalveluissa tai sähkömyynnissä havaitsemastaan viasta tai häiriöstä.

Uusissa ehdoissa on selkeytetty kuluttajan oikeudesta saada vahingonkorvaus perheenjäsenelle aiheutuneista vahingoista. Vahingonkorvaus koskee vain samassa käyttöpaikassa asuvia perheenjäseniä.

Juristi Petra Pynnönen kertoo, että oleellisin-ta uusissa ehdoissa on sähköisen asioinnin kokonaisuus.

Puhelinmyynnin jälkivahvistus

Uusissa ehdoissa huomioidaan myös lisääntyneen puhelinmyynnin säädökset. Jatkossa kuluttajalla ei ole enää huomautusoikeutta sopimukseen, jos kuluttaja on puhelinkeskustelun jälkeen hyväksynyt kuluttajasuojalain mukaisin tavoin sopimuksen.

Sopimuksen tekeminen puhelinmyynnissä myyjän ja kuluttajan välillä edellyttää, että kuluttaja on puhelinkeskustelun jälkeen hyväksynyt lain mukaisesti myyjän kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla toimittaman tarjouksen. Vaatimusta ei sovelleta, jos kuluttaja on oma-aloitteisesti ottanut yhteyttä myyjään tai jos myyjä on ottanut kuluttajaan yhteyttä kuluttajan pyynnöstä.

Myös sähkönmyyntisopimuksen vaihto-oikeutta on selkeytetty. Ehtokohta on aikoinaan tehty kausituotteita ja niiden vaihtamista silmällä pitäen. Sisältöön ei tullut asiasisällöllistä muutosta. Uusissa ehdoissa täsmennetään uusin sanamuodoin vaihto-oikeuden soveltuvan vain toistaiseksi voimassa oleviin sopimuksiin, kuten se on ollut nykyisissäkin ehdoissa. Määräaikaista sopimuksia ei voi jatkossakaan tällä tavalla vaihtaa.

Sopimusehtojen muuttaminen

Hinta- ja ehtomuutospäätöksiä on uusissa ehdoissa muutettu viranomaistulkintojen ja oikeuskäytännön mukaan. Myyjä voi jatkossa muuttaa sopimusehtoja myös sellaisen lainsäädännön muutoksen tai viranomaisen päätöksen perusteella, joka on ollut sopimusta tehdessä tiedossa, edellyttäen ettei muutos

olennaisesti muuta myyntisopimuksen keskeistä sisältöä. Nämä muutosoikeudet eivät kuitenkaan koske hintoja, sillä hintojen muuttaminen ei ole koskaan vähäistä.

Samalla on lisätty käyttäjälle näytövelvollisuus muutosta määräaikaista sopimusta irtisanottaessa. Käyttäjä on jatkossa näytövelvollinen muuton tapahtumisesta. Tällä kohdalla selkeytetään asiakkaalle valemuuton olevan käyttörikkomus ja myyjällä on oikeus vaatia näyttöä asiakkaan ulosmuutosta sopimukseen liittyvästä kohteesta.

Käyttäjällä on 15 päivän ajan ja kuluttajalla 30 päivän ajan myyntiehtojen tai sähkönmyyntihintojen muutosilmoituksen lähettämistä oikeus irtisanoa voimassa oleva sähkönmyyntisopimus päättymään kahden viikon irtisanomisaikalla. Ehtoja päivitetään siis siten, että irtisanomisaika lasketaan jatkossa muutosilmoituksen lähettämistä.

Yhtiöiden asiakaspalvelun oltava tavoitettavissa

Kuluttajaviranomaisten linjausten mukaisesti on uusiin myynti- ja toimitusehtoihin kirjattu myös asiakaspalvelun tavoitettavuusvaatimukset.

Uusien myynti- ja toimitusehtojen mukaan kuluttajalla on oikeus saada asiakaspalvelua kohtuullisessa ajassa lakisääteisten ja ehtoihin liittyvien yhteydenottojen käsittelemiseksi eri kanavien kautta. Kanavat voivat olla esimerkiksi puhelin, myyjän verkkosivusto tai muu sähköinen asiointikanava.

Sopimusehtoihin tarkoitetut yhteystiedot kerrotaan muun muassa sopimuksessa, yhtiön nettisivustolla tai laskussa. Kohtuullinen aika on Energiateollisuuden tulkin mukaan liikkuamavaraa antava käsite, joka mahdollistaa tapauskohtaisen ja niin sanotun kahdensuuntaisen arvioinnin. Tietenkin jokainen alan yritys pyrkii vastaamaan mahdollisimman nopeasti, korostaa Pynnönen.

Mahdollisista erimielisyyksissä, joita ei saada ratkaistua yhtiön ja kuluttajan kesken oheistetaan olemaan yhteydessä kuluttajaneuvontaan, www.kuluttajaneuvonta.fi, ennen ratkaisupyynnön tekemistä kuluttajariitalautakunnalle.

Kuluttajilta ehtojen muutokset eivät vaadi toimenpiteitä. Jokaiselle sopimusosapuolelle lähetetään tieto uusien verkkopalvelu-, sähkönmyynti- ja toimitusehtojen muutoksista ja voimaantulosta kuukautta ennen muutosta, käyttäjän kanssa sovitun tavan mukaisesti. Muutokset tapahtuvat monissa yhtiöissä jo loppuvuodesta. ■

AUTOKAUPPA LAAHAA, mutta sähköiset pitävät pintansa

Suomessa on tänä vuonna elokuun loppuun mennessä rekisteröity vajaa 75 000 uutta tai käytettynä maahantuotua henkilöautoa. Uusia henkilöautoista oli runsaat 50 000 kappaletta. Traficomien tilastoista selviää, että suurimmassa osassa rekisteröidyistä autoista oli vähintään osittain sähköinen voimalinja joko täyssähköisenä tai erilaisina hybridiversioina.

TEKSTI JA KUVA: ARI J. VESA

Autokauppa on käynyt meillä ja muualla Euroopassa kuluvana vuonna melko verkkaisesti. Alkuvuonna on rekisteröity runsaat 50 000 uutta henkilöautoa, joka on noin 17 prosenttia viime vuotta vähemmän. Traficomien tilastoista käy ilmi, että runsas 32 prosenttia myydyistä autoista on ollut itse lataavia bensiinihybridejä.

Toisena uusien autojen tilastoissa ovat täyssähköautot noin 27 prosentin osuudella ja niiden perässä ladattavat hybridit 20 prosentin osuudella. Pelkällä bensiinivoimalinjalla varustettuja autoja on kokonaismäärästä noin

15 prosenttia ja pelkällä dieselmoottorilla varustettujen autojen osuus oli noin viisi prosenttia. Muilla voimalinjoilla varustettuja, lähinnä kaasulla toimivia autoja oli noin prosentti ja vetyhenkilöautoja ei rekisteröity yhtään kappaletta.

Täyssähköautojen osuus on jonkin verran laskenut viime vuodesta, mutta edelleen niiden osuus autokannasta kasvaa kuukausittain.

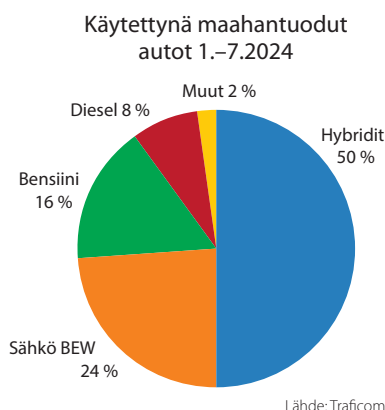
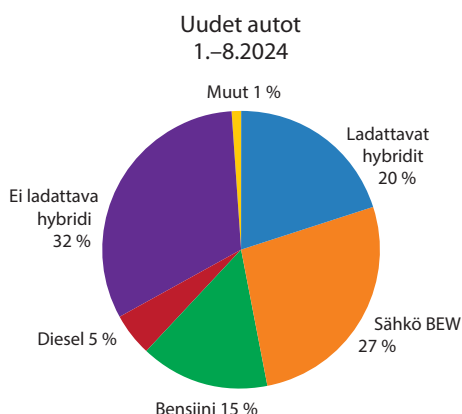
Käytettyinä maahantuodut

Autoliikkeissä myytiin alkuvuoden aikana käytettyjä autoja noin kuusi prosenttia. Rekisteriin käytettyinä Suomeen

tuotuja autoja päätyi alkuvuonna vajaat 25 000 kpl. Traficomien ylläpitämä rekisteröityjen autojen voimalinjatilasto ulottuu vasta heinäkuun loppuun. Käytettyjen autojen tilastointi eroaa uusien autojen tilastoinnista siinä, että kaikki hybridit tilastoidaan samaan kategoriaan ilman, että itselataavia tai ladattavia hybridejä eroteltaisiin.

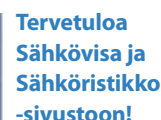
Tilastollisten erojen takia hybridiautot, sekä itselataavat että lataavat, olivat tammi-heinäkuussa suurin ryhmä käytettyinä maahantuoduista noin 50 prosentin osuudella. Seuraavaksi eniten käytettyinä maahantuoduista autoista olivat täyssähköautot 24 prosentin osuudella. Pelkällä bensiinimoottorilla varustettuja autoja rekisteröidyistä oli 16 prosenttia ja dieselmoottorisia kahdeksan prosenttia. Ryhmään muut jäi kaksi prosenttia rekisteröidyistä autoista. Ryhmän muut autot olivat lähinnä erilaisia kaasuversiona. Vetykäyttöisiä ei käytettyissäkään ollut yhtään kappaletta.

Kuten tilastoista näkee, ovat erilaiset sähköiset versiot rekisteröitäessä ylivertaisesti suosituimpia, hankitaan auto sitten uutena tai käytettynä maahantuotuna. ■

Lähde: Traficom

Ristikon voi ratkaista myös verkossa: www.adata.fi/ristikko

Voit osallistua molempiin ja tuplata voittomahdollisuutesi. Kaikki osallistuneet ovat mukana palkinnon arvonnassa. Sähkövisa ja Sähköristikko ovat sähkö- ja energiayhtiöiden asiakaslehdissä julkaistavia lukijakilpailuja, joissa palkinnot jaetaan valtakunnallisesti.

Etsi vastaukset kysymyksiin ja vastaa internetissä kirjoittamalla selaimen osoitekenttään (ei google-kenttään):

Voit myös kirjoittaa vastaukset sekä nimesi ja osoitteesi postikortille ja postittaa sen osoitteella:

Adato
Sähkövisa
Eteläranta 10
00130 HELSINKI

Vastaukset
31.10.2024
mennessä.
Vastaukset kysymyksiin löytyvät tästä asiakaslehdessä tai sen sähköisistä versioista.

**Sähkövisan ja
Sähköristikon
voittaja 2/24:**

HearingBuds
-kuulokkeet:
P. Pohjoiskangas,
ALAJÄRVI

**Onnittelut
voittajalle!**

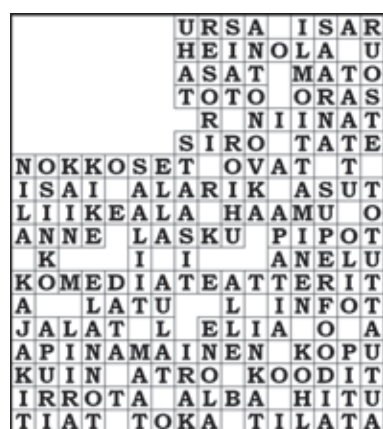
Lähetä ristikko 31.10.2024 mennessä osoitteella: **Adato, Sähköristikko, Eteläranta 10, 00130 HELSINKI**

Sähköristikon 2/24 ratkaisu

Nimi

Lähiosoite

Postinumero ja -toimipaikka

Kysymykset:

A Kuinka monta prosenttia tammi-elokuussa myydyistä uusista autoista oli täyssähköautoja?

1. 32 prosenttia
2. 27 prosenttia
3. 20 prosenttia

B Vanhoja kynttilöitä sulatetaan vesihauuteessa. Minkä lämpötilan yli sulatettava kynttilävaha ei saa nousta?

1. yli 60 asteen
2. yli 70 asteen
3. yli 80 asteen

C Verkkopalvelu-, sähköntoimitus- ja sähkönmyyntiehdot muuttuvat. Milloin tiedot muutoksista pitää lähettää kuluttajille?

1. Kahta viikkoa ennen voimaantuloa
2. Kuukautta ennen voimaantuloa
3. Kuutta viikkoa ennen voimaantuloa

Sähkövisan ja Sähköristikon palkinto 3/2024

Doro Watch – kumppani aktiivisuuteen

- Suunniteltu ikääntyville ihmisille
- Selkeä sekä helppo käyttää ja ohjata
- Yhdistettynä Doro-älypuhelimeen toimii avunpyyntöpainikkeenä, joka lähettää GPS-sijainnin valituille henkilöille
- Auttaa ikääntynyttä pysymään liikkeessä
- Näyttää kuljetun matkan, askelten määrän, sykkeen, veren happitason, kuluneet kalorit ja unen laadun
- Ilmoittaa kalenteritapahtumista, saapuvista puheluista ja tekstiviesteistä
- Toimii sormella pyyhkäisemällä
- Ominaisuuksia voi lisätä sovelluksen avulla
- Arvo noin 139 €

Lisätietoja: www.doro.fi

• KOLUMNI •

KUVA: SCANSTOCKPHOTO

Vieläkö pökköä pesään?

Voimalaitosten ja lämpökeskusten kattiloissa palaa puuta vuosittain kohtuullinen määrä. Priimapuuta ei kuitenkaan polteta, vaan metsäteollisuuden ja puunjalostusteollisuuden jätteitä ja jämiä. Oksista, kuoresta ja sahanpuruista syntyy kaukolämpöä ja sähköä.

Puolet suomalaisesta kaukolämmöstä tuotetaan puuta ja biomassoja polttamalla – sähköstäkin reilut kymmenen prosenttia. Puun polttaminen oli aikoinaan keino päästä eroon ilmastomuutosta edistävien kivihiilen, maakaasun ja turpeen polttelusta. Puustakin vapautuu hiilidioksidia ilmaan, kun sitä poltetaan, mutta uuden metsän kasvu sitoo sen itseensä. Siksi puun polttaminen on kansainvälisen ilmastopolitiikan mukaan päästötön energiamuoto.

Nyt puuta poltetaan miehekkäästi. Kun halvan puuhakkeen tuonti Venäjältä tyrehtyi, ryhtyivät puuta käyttävät energiyhtiöt hamuamaan kotimaista haketta. Haketta ja muitakin puupohjaisia jämiä on kuitenkin yhä vähemmän tarjolla. Metsää ei voi kaataa samaan malliin kuin aikaisemmin, koska Suomen on pidettävä huoli siitä, että metsässä kasvavat puut sitovat riittävästi ilmaston kannalta haitallista hiilidioksidia.

Tulevaisuutta ei passaa polttaa voimalaitosten kattiloissa. Tämän energiyhtiöt tietävät, vaikka korvaavien energialähteiden kehittäminen aiheuttaakin päänsäryä. Energiaa saadaan jo muistakin lähteistä. Eri-laisia hukkalämpöjä on tarjolla yhä enemmän, ja halvalla tuulisähköllä voidaan keitellä kaukolämpöverkoissa virtaavia vesiä.

Kyllä insinöörit osaavat! Kivihiilet, maakaasut ja turpeet ovat pian historiaa. Pian niitä ei polttele kukaan. Sama voi käydä puun ja biomassojen polttelulle, vaikka Suomen kaltaisessa metsäteollisuusmaassa puuperäisiä jämiä, roskaa ja metsän harvennuksen sivutuotteita syntyy aina.

Suomalainen kaukolämpö puhdistuu kuitenkin vauhdilla. Kirittäjänä on puhdas sähkö, josta jo yli 90 prosenttia on päästötöntä. Muutos on tapahtunut nopeasti: markkinoiden, ilmastopolitiikan ja insinööriosaimisen ohjastamina. Hyvä, että puun polttamisellekin näyttää löytyvän vaihtoehtoja. Se tapahtuu markkinaehtoisesti, kun kasvava kysyntä nostaa bioenergian hintaa. Ilmasto ja kansalaiset kiittävät. ■

PETRI SALLINEN

kirjoittaja on Energiauutisten toimituspäällikkö

Kynttilä luo tunnelmaa ja rauhoittaa mieltä

Oletko tuijottanut kynttilän liekkiä ja vaipunut miellyttäviin ajatuksiin? Kynttilä on silloin saanut mielesi rauhoittumaan ja olet hiljentynyt sen luoman tunnelman äärelle.

TEKSTI: MIRKKA KORTELAINEEN
KUVAT: TARU KORTELAINEEN

Meillä on kokonaan kotimainen tuotanto omassa vanhaan navettaan rakennetussa tehtaassamme Fiskarsissa, kertoo Desicon yrittäjä Antti Toukolehto.

Vuonna 1963 helsinkiläinen tai-deopiskelija **Kari Toukolehto** oli kylmissään kellariasunnossaan. Lisälämmön toiveissa hän alkoi valaa kynttilöitä. Ateneumin kuvataideopiskelijana hän innostui myös värjäämään kynttilöitä kauniin ja hehkuvan läpikuultaviksi.

Kuin kauniista sadusta

Hän sai kuvanveistäjäisältään **Erkki Toukolehdolta** pronssisen kynttilämuotin, jolla sai valettua uudenmallisia kynttilöitä. Karin poika **Antti Toukolehto** kertoo, että pian Kari oivalsi, että opiskelurahat voi tienata itse valmistetuilla kynttilöillä. Tilaukset alkoivat. Näin sai alkunsa Desico. Myymälä aloitti Ullanlinnassa 1960-luvun alussa. Aluksi valmistettiin vain yhtä ”päivän” väriä kerralla.

Toisen polven kynttilämestarina Antti on luotsannut yritystä vuodesta 1995 lähtien. Vuonna 1998 Desico muutti Fiskarsiin Saukkolasta. Alkuperäiset muotit ovat yhä käytössä. Kaikki tehdään edelleen käsityönä, vain pakkausmateriaalit ovat uudenajan tuotekehittelyä.

– Nykyään yhä useampi ajattelee vastuullisuutta ja rajaa esimerkiksi pois tuotteet, joiden valmistukseen on käytetty palmuöljyä. Nykyään voi valita myös vegaanisen kynttilän.

Antin mukaan 1960-luvulla alkanut pöytäkynttiläbuumi on jatkunut tasaisena ja edelleen kootaan esimerkiksi erivärisiä ja -mittaisia kynttilöitä laakealle vadille tunnelmaa luomaan. Myös kynttilälyhdyt ovat aina suosittuja sisustustrendeissä. Perinteiset ”tontun” tallilyhdytkin pitävät pintansa.

– Meidän mielestämme osa kynttilöiden kauneutta on niiden läpivärjäys, jolloin niihin saa ihan erilaista, läpikuultavaakin hehkuja. Kynttilöiden väriskaala muodostuu maailmanlaajuisesta Pantonen sävykartasta, jota eri toimialat voi-

”Syttynyt liekki sulattaa lisää vahaa ja se nousee kapillaarivoiman ansiosta sydänlankaa pitkin höyrystyen ja näin ruokkien liekkiä.”

vat hyödyntää erilaisille materiaaleille. Näitä värejä on kaikkiaan yli 15 000 eri sävyissä.

Hän sanoo, että kynttilät kannattaa säilyttää viileässä ja pimeässä, jolloin niiden väritkin säilyvät parhaiten.

Kynttilöitä ja kemian oppeja

– Kelluvat kynttilät ovat todella kauniita ja myös näiden kynttilöiden valmistamisen kurssit ovat suosittuja. Kynttilöihin liittyy myös kemian oppeja ja ne aukeavat usein kursseilla.

Eli miksi kynttilä voi kellua veden pinnalla?

– Ilmiö johtuu siitä, että parafini, josta nämä kynttilät on valettu, on vettä kevyempää eikä siksi uppoa. Kun kelluva kynttilä sytytetään, sen liekki luo hennon valon, joka heijastuu veden pinnalta. Tämä luo pehmeän ja rauhoittavan tunnelman ympärilleen. Kelluvat kynttilät ovat upeita sisustuksessa ja juhliissa.

Antti sanoo, että laadukkaat kynttilät palavat tasaisesti. Silloin liekki lämmittää ja imee vahaa tasaisesti joka suunnasta. Laadukas, puuvillainen sydänlanka ja puhtaat ainesosat takaavat myös pitkän paloajan. Puhtaat ja myrkyttömät ainesosat aikaansaavat puhtaan palamisen, jolloin sisäilma säilyy terveellisenä.

Entä mikä on sitten vastapainona työlle?

– Harrastan kilpapurjehdusta. Kun narut irtoavat laiturista, samalla irtoavat myös ajatukset töistä ja muista kireistä. ■

OHJE KYNTTILÄN VALMISTUKSEEN

1. Voitele muotti sisäpuolelta ruokaöljyllä. Silloin saat kynttilän paremmin irti muotista.
2. Tee kertakäyttöisen muotin pohjaan parsinneulalla reikä, pujota sydänlanka pohjan läpi ja tee nurjalle puolelle solmu. Jos valat kynttilän lasiseen tai kuumuutta kestäväan keraamiseen muottiin, loppuun palaneen lämpötuikun pohjalla olevan metallilätkän voit irrottaa ja pujottaa sen läpi sydänlangan ja solmia.
3. Sydänlangan toisen päänsä voit solmia grillitikkuun tai kynään. Kiristä sitten lanka niin kireälle, että se pysyy suorana, kun tikku tai kynä on muotin reunojen päällä. Näin sydänlanka ei luisu muotin sisälle. Kun massa on jäähtynyt, poista tikku.
4. Sulata käytettävien kynttilöiden jyvät vesihauteessa teräskattilassa tai vadissa. Muista varovaisuus kuuman massan kanssa.
5. Sulaneesta massasta voit poimia vanhat sydänlankojen jyvät pinseillä tai siroilla pihdeillä. Niihin jää kovettumaan kuitenkin steariinia eli ei kannata ihan keittiön ykkösvälineitä käyttää.
6. Laita kauhalla sulanutta kynttilämassaa muottiin ja jätä yläreunaan väliä noin kaksi senttiä.
7. Massan kuivuminen kestää noin puoli tuntia. Jos kynttilään jää koloja, niitä voi paikata sulalla massalla. Kynttiläsi saavat kuivua vielä seuraavaan päivään.

ANNA KYNTTILÖIDEN JÄMILLE UUSI ELÄMÄ

Antti Toukolehto sanoo, että kynttilöiden valamista voi kokeilla kotonakin.

– Kynttilöistä jää muutaman sentin pieniä nysä tai isomman kynttilän sydän katkeaa käyttökelvottomaksi. Kynttilän pätkiä voi kerätä pidemmältäkin aikaväliltä. On erittäin tärkeää muistaa, että vahaa ei saa sulattaa muuten kuin vesihauteessa. Vaha ei saa nousta yli 70 asteiseksi, muutoin se aiheuttaa paloturvallisuusriskin.

Hän painottaa, että valun saa tehdä vain kuumuutta kestäväan valumuottiin. Maitotölkki toimii vain valamiseen kätevästi ja samoin esimerkiksi hunajapurkki. Näissä ei kuitenkaan saa polttaa kynttilöitä. Maitotölkki syttyisi palamaan ja hunajapurkki sulaisi. Kynttilän voi valaa myös lasipurkkiin, jos ei sitä tarvitse

irrottaa. Kynttilään tarvitaan myös laadukasta sydänlankaa.

Kynttilöiden valmistusta on ensi alkun turvallisista harjoitella ohjatulla kurssilla. Mitään ei kannata tehdä ihan ”mutu-tuntumalla” vaan miettiä kaikessa tekemisessä turvallinen tapa toimia.

– Monissa lasisissa, vaikka sievissäkin purkeissa on liian pieni suuaukko ja tilavuus. Kynttilän massa ei saisi lämmetä liikaa. Näin voi käydä pienessä purkissa. Tästä voi aiheutua allaspalo, jolloin kynttilä kokonaisuudessaan syttyy tuleen.

Sama riski syntyy esimerkiksi useasta liian läheltä asetellusta tuikusta.

– Jos lasinen pinta ja liekki ovat kosketuksissa toisiinsa, jänniteero voi halkaista lasin. Kynttilä pitäisi aina sammuttaa kaksi senttimetriä ennen loppuun palamista.

SYKSYN sisustuksessa

uusia värejä ja kodikkuutta

Luonnonmateriaalit näkyvät nyt syksyisessä sisustuksessa. Puuvilla, pellava ja villa ovat edustettuina maanläheisissä väreissä. Tietylainen pehmeys on palannut takaisin. Nyt sisustetaan lempeydellä ja täydennetään eri vuosikymmenten parhailla trendeillä.

TEKSTI: MIRKKA KORTTELAINEN KUVAT: KAISA KALLATSA JA JYSK

Monilla kesä on ollut reissamisen ja etenkin ulkona olemisen aikaa. Sateiden, tuulen ja pimenevien iltojen palatessa on viihtyisäksi sisustetussa kodissa taas ihana viettää aikaa.

Skandinaaviset värisävyt ovat ihas-

tuttaneet jo muutaman vuoden ajan ja värimaailma on ollutkin hiekan, rantakivien, valkoisen ja harmaan yhdistelmiä. Suositut värit pitävät yhä pintansa, mutta rinnalle on tullut sisustussuunnittelija **Kaisa Kallatsan** mukaan myös kotoisia värisävyjä vihreästä okraan ja

punaisen eri sävyjä hempeästä pinkistä aina virkistävään lilaan asti.

– Luonnonmateriaalit ovat olleet aina arvostettuja, mutta nyt on todellinen pellavan, puuvillan ja villan aikakausi. Talvea kohti pörroisemmät tekstiilit valloittavat sohvia ja lattiaa.

– Työssäni näen myös, että esimerkiksi suvussa kulkeneet tai muuten vaan ostetut ryijyt ovat sijoitettuina tyylikkäästi arvonsa mukaisille paikoille. Tai komeat tuftatut matot vuosikymmenten takaa.

Puupinnat ovat tulleet usein valkoisen ja mustan tilalle ja tammi, mänty ja koi-vu ovat arvossaan.

– Myös maalaisromanttinen provence-tyyli eli hillitysti ja veikeästi rouheutta sopii sisustukseen. Huonekaluissa on

**"Kotia värittävä
nyt maanläheiset ja
muhevät värit, kuten
punajuuri, kinuski ja
metsän vehreät sävyt."**

kaarevia muotoja, pehmeyttä ja hiukan 50-luvun tyyliä.

Lukunurkkaus vaatii kunnan valaistuksen

– Käsitöitä ja perinteitä arvostetaan ja esimerkiksi näyttävälle ryijyille halutaan antaa arvonsa ja mukainen tila kohdevalaistuksella täydentäen. On myös ilahduttavaa huomata, että kirjahyllyt ja kirjat ovat tulleet tärkeiksi. Myös kotimainen lasi on arvostettua ja kauniit maljakot ja muut lasiesineet pidetään esillä.

Kallatsa mainitsee, että kodin monipuolinen valaistus on tärkeää.

– Portaattomasti säädettävät led-valot antavat tunnelmaa ja kirkkaimmillaan antavat puitteet tarkallekin työskentelylle. Pöytävalaisimet ovat myös suosittuja ja vahvasti teollishenkiset valaisimet ovat tarjolla myös sirommassa ja värikäämmässäkin kuosissa ja tietenkin ihanat kangasvarjostimet kuvioineen ovat palanneet. Toki yksivärisinäkin – pellaan, mintun, sinisen, harmaan tai vaikka roosan sävyisinä. Pöytävalaisimen varret voivat olla lasia, posliinia tai puuta.

Myös lasiset valaisinkuvut ovat nyt suosittuja.

– Tänä syksynä esimerkiksi keltaisen eri sävyt ja ruusukulta ovat erityisen trendikkäitä.

Joihinkin valaisinmalleihin voi ostaa myös vaihtokuvun. Vaihtokuvuilla saa valaisimeen eri vuodenaikoina vaihtelua.

Vaikka energiatehokkuudesta puhu-

Täyteläinen Chesterfield-tyylinen sohva ja yhteensopivat divaani ja nojatuoli houkuttelevat viihtymään. Puinen sohvapöytä ja kevyt hylly tuovat kivasti keveyttä ja raikkautta. Huoneen sisustuksen värit toistuvat maton värisävyissä. Yleisvalaistusta täydennettiin pöytävalaisimella ja lattiavalaisimella. www.kaisakallatsa.fi

taan paljon ja se on tärkeää, harvemmin itse valaistus on se suurin energiasyöppö. – Säästöä on hyvä hakea esimerkiksi sähkökiukaan ja kodin pienten sähkölaitteiden kautta ja tietenkin huomioida se, että pitäisikö kodin kylmälaitteet ja pesukoneet päivittää energiatehokkaampiin.

Kukkia ja geometrisiä kuvioita

Kallatsan mukaan tapeteissa on edelleen näyttävästi kukkia ja eläimiä ja esimerkiksi viidakon trooppista henkeä. Matot ovat tärkeitä etenkin akustiikan kannalta liiallisia ääniä ja kaikumista vaimentamaan.

– Matot ovat edelleen suuria ja pääosin melko vaaleita, mutta esimerkiksi geometrisissä kuvioissa saattaa olla jotain tiettyä väriä, mikä yhtenäistää sisustuksen värisävyjä. Talvea kohti myös

torkkupeitot, shaalit ja koristetyynyt lämpimissä väreissä ja pörroisinäkin tuovat lisää kivaa pesämaisyä.

Keittiö on yhdessäolon paikka

Keittiö on paitsi ruoanlaiton ja ruokailun tila, muutoinkin viihtyisä tila.

– Jos keittiöön miettii remonttia, sen ei välttämättä tarvitse olla järin iso. Kaapistojen ovien ja vetimien vaihto ja välitilan kaakelointi antaa ihan uutta ilmettä. Kotimainen kivinen keittiönala on myös kaunis, kestävä ja arvostettu sijoitus.

Entä mikä on Kallatsalle mukavaa vastapainoa työlle?

– Esittävän kuvataiteen tekeminen on minulle tärkeää. Erityisesti muotokuvien maalaaminen öljyväreillä vanhojen mestareiden tyyliin on lähellä sydäntäni. ■

TUNNELMALLISTA VALAISTUSTA TURVALLISESTI

Tunnelmavalot, sisustusvalot vai kausivalot? Ihanalla valaistuksella on monta sesonkia ja tyyliä. Jouluun on vielä aikaa, mutta nyt voi aloitella pimenevien iltojen tunnelmointia parvekkeilla ja terasseilla.

Valosarjojen käytössä on tärkeää huomioida sähkö- ja muu turvallisuus. Ulkokäyttöön tarkoitetut valot kestävät kosteutta ja kylmyyttä. Terrasit ja parvekkeet ovat myös laseilta suojaamattomina ulkotilaa. Sisäkäyttöön tarkoitetut valosarjat eivät kuulu parvekkeelle, terassille tai pihalle. Ulos tarkoitetuilta valoilta vaaditaan sisävaloja parempia muuttuvien säiden kestäviä ominaisuuksia, esimerkiksi veden- ja pakasenkestävyyttä.

Sisäkäyttöön tarkoitettujen valosarjojen johdot eivät kestä kylmää ja märkää, vaan voivat murtua. Niiden muuntaja ei myöskään sovellu ulos, koska sitä ei ole suojattu kosteudelta eikä kylmyydeltä. Jos valosarjan ostaa käytettynä, sen käyttökunto kannattaa tarkistaa huolella ellei sen käyttöhistoriasta ole tietoa.

Yleinen arvonlisäverokanta Suomessa muuttuu 1.9.2024

Suomen hallitus on päättänyt nostaa yleisen arvonlisäveroprosentin 24 prosentista 25,5 prosenttiin. Muutos vaikuttaa myös Rovakairan palveluhintoihin. Uusi alv näkyy laskuissa lokakuusta alkaen.

Kaapelit näyttää Geomatikk Oy

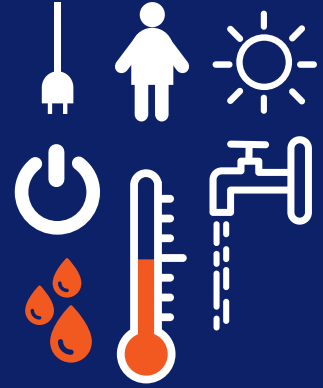
Rovakairan kaapelien näytöt ovat siirtyneet toukokuusta alkaen Geomatikk Oy:n hoitoon.

Näyttöpöydyntöt tehdään ensisijaisesti yhtiön asiakasportaalin kautta www.verkkoselvitys.fi, jossa myös tilauksen etenemistä voi seurata.

Kaapelinäytöt ovat maksuttomia.

Tarvittaessa ota yhteys Geomatikk Oy:n asiakaspalveluun: asiakaspalvelu@verkkoselvitykset.fi, puh. 075 758 0700

Pienistä teoista suuret säästöt

Energiankäytön uusi aika

Rovakaira on mukana Energiansäästöviikko-kampanjassa 7.-13.10.2024.

Tutustu:

www.energiansaastoviikko.fi

Liittymien toimitusaika muuttuu

Toimitusaikamme liittymissopimuksen tekemisestä toimituksen aloitukseen:

1.5.–30.9. **8 viikkoa**
1.10.–30.4. **10 viikkoa**

Katso sivuiltamme tarkemmat ohjeet!

rovakaira.fi/product/tilaa-liittyma/

ROVAKAIRA

ROVAKAIRA

Puhelin: 016 331 6200 | asiakaspalvelu@rovakaira.fi
www.rovakaira.fi | Vikapäivystys: 016 331 6201

PUHELIN | CHAT:
ma–to klo 9.30–11 ja
klo 12–14

